

Notat

MILJØMINISTERIET

By- og Landskabsstyrelsen

Natur
J.nr. BLS-402-00088
Ref. jorab
Den 01. september 2010

Orientering om OSPAR ministermødet i Bergen den 23. - 24. september 2010

1. Indledning

OSPAR konventionen (OSPAR) er et samarbejde mellem femten vesteuropæiske lande¹ samt EU om at beskytte det marine miljø i Nordøstatlanten. OSPAR beskæftiger sig med overvågning og miljøvurdering, biodiversitet og økosystemer, eutrofiering, miljøfarlige stoffer, offshore industrien, radioaktive stoffer og klimaforandring. Virkemidlerne består i vedtagelse af juridisk bindende beslutninger (decisions) og af ikke juridisk bindende anbefalinger (rekommandationer) og aftaler.

OSPAR ministermøder afholdes med flere års mellemrum i forbindelse med et af de årlige kommissionsmøder. Sidste ministermøde blev afholdt i 2003, som et fællesmøde med Helsinki Konventionen (HELCOM). På OSPAR ministermødet i Bergen til september forventes der, at deltage ministre fra Norge, Storbritannien, Island og Danmark, samt EU's miljøkommissær. De øvrige lande repræsenteres af embedsmænd.

Grønland og Færøerne høres generelt i forbindelse med OSPARs arbejde. Grønland og Færøerne har mulighed for at deltage med repræsentanter i den danske delegation i forbindelse med OSPARs arbejde, men har hidtil undladt dette og er dermed dækket af den danske delegations repræsentanter. Da både Grønland og Færøerne står uden for EU, og dermed ikke er forpligtet af EU's direktiver m.v., og da Grønland og Færøerne kan have særinteresser i forhold til f.eks. fiskeri, råstofeftersøgning og kontinentalsokkelkrav, vil der i forhold til det kommende ministermøde blive tale om at tage forbehold for Grønland og Færøerne på forskellige punkter i forbindelse med disse særinteresser.

Det kommende ministermøde i Bergen indledes med et 3-dages kommissionsmøde, hvor indholdet til ministermødet forhandles. Der er 5 temaer, der skal behandles på det samlede kommissions- og ministermøde. De 5 temaer er: Ny OSPAR strategi og organisering; marine beskyttede områder; øvrige rekommandationer; forslag om moratorium og styrkelse af sikkerheden for olie og gasboringer på dybt vand og en afsluttende minister deklARATION "The Bergen Statement". De 5 temaer beskrives neden for.

2. OSPARs strategi og organisering

OSPAR foreslår en ny strategi og organisering for de kommende års arbejde. Hovedformålet er at kunne bidrage til EU's maritime politik med særligt fokus på implementeringen af EU's havstrategi-direktiv.

Strategien understøtter "Økosystem tilgangen", som er en integreret forvaltning af menneskelige aktiviteter indvirkning på det marine miljø med henblik på at opnå en bæredygtig udnyttelse af havet. Den fælles vision om en økosystemtilgang blev vedtaget på det fælles ministermøde for

¹ Belgien, Danmark, Finland, Frankrig, Irland, Island, Luxemburg, Nederlandene, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige og Tyskland

OSPAR og HELCOM i 2003. OSPARs nye strategi indeholder en række tematiske strategier, der svarer til OSPARs arbejdsområder og som er målrettet implementeringen af havstrategidirektivet.

Organiseringen er en intern OSPAR reorganisering, der sigter mod at understøtte OSPARs strategier og den koordinerende rolle i forhold til havstrategidirektivet.

I Danmark finder arbejdet med det marine miljø sted inden for rammerne af havstrategidirektivet og Vandrammedirektivet. Danmark vil i de kommende forhandlinger lægge betydelig vægt på, at strategien ikke fastlægger bindende mål, der foregriber den nationale proces med udarbejdelse af målsætninger i havstrategisammenhæng, og at de tidsfrister, der opereres med, svarer til de tidsfrister, der er fastlagt i havstrategidirektivet og/eller vandrammedirektivet.

3. Marine beskyttede områder

Der arbejdes i OSPAR på at etablere et sammenhængende netværk af marine beskyttede områder, der repræsenterer alle typer marine områder inden for OSPAR som led i beskyttelsen af den marine biodiversitet. På "the seventh Conference of Parties (COP 7, Kuala Lumpur, 2004) to the Convention of Biological Diversity" blev det vedtaget, at der i 2012 skal være etableret et globalt netværk af marine beskyttede områder, som skal beskytte et repræsentativt udsnit på mindst 10% af marine økosystemer.

Danmark har i sine nationale havområder udpeget sammenlagt 18% som Natura2000 områder. Der er ikke indberettet marine beskyttede områder til OSPAR fra Grønland og Færøerne. Grønland har igangsat et projekt, der bl.a. skal udvikle marine beskyttede områder.

Danmark støtter, med forbehold for Grønland og Færøerne, ambitionen om et sammenhængende netværk af marine beskyttede områder, idet et sammenhængende netværk af marine beskyttede områder er et krav i havstrategidirektivet.

For så vidt angår områder uden for national jurisdiktion har OSPAR medlemslandene inden for rammerne af OSPAR samarbejdet til hensigt at udpege to marine beskyttede områder (Charlie-Gibbs South og Milne Seamount Complex), via en "decision", med tilhørende forvaltningsplaner. De to områder ligger syd for Island. Udpegningerne omfatter såvel havbunden som vandsøjlen over havbunden. Danmark kan støtte udpegningen af disse to marine beskyttede områder uden for national jurisdiktion.

Der forhandles endvidere i OSPAR om at udpege vandsøjlen over havbunden i et område (Charlie-Gibbs High Seas North), hvor Island har gjort et kontinentalsokkelkrav gældende, som marint beskyttet område. Hvis Island får godkendt sit krav, gælder dette kun for havbunden, mens vandsøjlen fortsat vil være område uden for national jurisdiktion.

Danmark kan ikke støtte en vedtagelse af dette forslag på ministermødet, da spørgsmålene om en kyststats rettigheder til og muligheder for at udnytte sin kontinentalsokkel, hvis vandsøjlen over denne udpeges som beskyttet område, er komplekse og uafklarede. Danmark inklusiv Grønland og Færøerne støtter derfor en proces, der er foreslået af Storbritannien i samarbejde med Norge, Island og Irland, og som frem til 2012 skal afklare hvordan en eventuel udpegning kan finde sted.

Endeligt har Portugal foreslået en udpegning af fire områder omkring Azorerne, hvor Portugal har gjort kontinentalsokkelkrav gældende. Portugals krav gælder kun for, og kan kun gælde for, havbunden. Vandsøjlen over havbunden vil fortsat være område uden for national jurisdiktion. Portugal ønsker at udpege marine beskyttede områder for havbunden inden for disse fire områder. Portugal foreslår derudover, at OSPAR medlemslandene udpeger vandsøjlen over de fire områder som marine beskyttede områder, og at disse sammen med Portugals egne marine beskyttede områder indgår samlet i OSPARs netværk af marine beskyttede områder.

4. Øvrige rekommandationer

Der fremlægges en række rekommandationer til vedtagelse på ministermødet. Rekommandationerne fordeler sig på tiltag til at beskytte og genoprette truede marine arter (hajer, rokker og den Orange Savbug) og habitater (koldtvandskoraller, dybthavssvampe, søfjer m.fl.), og tiltag til at reducere effekten af menneskelige aktiviteter (marint affald, regulering af offshoreindustrien, planlægning på havet og rapportering af dumpet ammunition).

Der er en række forhold i de foreslåede rekommandationer, som Danmark vil fokusere på i det kommende forhandlingsforløb. Danmark lægger betydelig vægt på, at de foreslåede rekommandationer ikke foregriber de beslutninger, der skal tages i forbindelse med den danske implementering af havstrategidirektivet. Danmark vil endvidere arbejde for, at der ikke udføres dobbelt arbejde i forhold til eksisterende initiativer og forpligtelser i medfør af EU-samarbejdet og arbejdet i de internationale konventioner. Danmark lægger i den forbindelse vægt på at sikre, at eventuel regulering af fiskeriet finder sted i de relevante organer på fiskeriområdet i EU og internationale organisationer.

Danmark vil på baggrund af synspunkter fra Grønland og Færøerne tage forbehold for Grønland og Færøerne på flere af de foreslåede rekommandationer.

5. Forslag om moratorium for olie- og gasboringer på dybt vand

Tyskland har på baggrund af oliekatstrofen i den Mexicanske Golf stillet forslag til en rekommandation med titlen: "Draft OSPAR Recommendation 2010/X on a Moratorium on certain new Oil Exploration Activities in Deep Waters". Forslaget vedrører særligt komplekse boringer på havdybder over 250 m. Rekommandationen er ikke relevant for olie- og gasefterforskning i Danmark, da havdybden i Nordsøen ikke overstiger 250 m. Rekommandationen er relevant for Grønland og Færøerne og for flere Nordøstatlantiske kyststater, heriblandt Storbritannien, Norge, Irland og Island. Der kan ydermere være kommercielle offshoreinteresser involveret for Danmark i forbindelse med aktiviteter uden for Danmarks havområder.

Hensigten med det tyske forslag er, på grundlag af analyser og læring af ulykken i den Mexicanske Golf, at sikre, at de bedst mulige procedurer og teknikker anvendes under udførelse af nye boringer på dybt vand i OSPAR området. Det skal forsøges sikret, at en sådan eller lignende situation ikke kan finde sted igen. I det tyske forslag opfordres også til, at OSPARs medlemsstater overvejer behovet for en midlertidig standsning af nye komplekse boringer på dybt vand indtil sikkerhedsspørgsmålene er afklaret.

Den danske holdning er, at havmiljøet i OSPAR området skal beskyttes bedst muligt, samtidig med at efterforskning og udnyttelse af olie og gas finder sted under iagttagelse af de nødvendige offshore sikkerhedsforanstaltninger til at sikre havmiljøet. Både nationale myndigheder i OSPAR området, EU, internationale fora og industrien er i øjeblikket i gang med selv at analysere ulykken i den Mexicanske Golf indgående med henblik på at lære af erfaringerne og styrke sikkerhedsniveauet yderligere om nødvendigt. Denne linje støttes af Danmark og anses for at være en mere konstruktiv vej frem end at anbefale yderligere tiltag gennem OSPAR. Danmark vil i de kommende forhandlinger lægge vægt på, at det tyske forslag ændres i denne retning. Efter at have koordineret med Grønland og Færøerne er det rigets samlede holdning, at en tekst, der foreslår et midlertidigt eller permanent stop for dybe boringer, ikke vil kunne støttes.

6. Bergen Erklæringen (The Bergen Statement)

Ministermødet afsluttes med vedtagelse af en ministererklæring. Ministererklæringen skal opfattes som et slags resume af de resultater, som OSPAR har opnået og de aftaler og beslutninger, som er blevet taget på ministermødet. Danmark forventer at kunne tilslutte sig erklæringen efter den ende-

lige forhandling om indholdet. De ovenstående danske synspunkter og holdninger vil ligge til grund for den danske linje i forhold til udfærdigelsen af den endelige erklæring.